

ної праці шляхом зваженого застосування стимулів з урахуванням потреб і мотивів кожного окремого працівника, що здійснюється суб'єктом управління або уповноваженою особою та спрямований на одночасне досягнення особистих цілей працівника і цілей підприємства.

Таким чином, слід зазначити, що таке визначення поняття "мотивація" є достатньо вичерпним, повним та здатним задовольнити інформаційні потреби широкого кола користувачів.

Критичний аналіз існуючих визначень поняття "мотивація", об'єднання їх у підходи, виявлення недоліків в існуючих визначеннях та детальний аналіз кожного на предмет наявності ключових аспектів дозволило авторам не тільки виділити єдиний доцільний підхід до визначення сутності мотивації, а й дати власне уточнене визначення. При цьому як напрямом подальших досліджень, на думку авторів, варто вказати на необхідність теоретичного дослідження теорій мотивації та розробку шляхів їх адаптації до сучасних умов.

Література: 1. Виханский О. С. Менеджмент. Учебник / О. С. Виханский, А. И. Наумов. – 3-е изд. – М.: Гардарики, 2001. – 528 с. 2. Вудраф Ч. Чарльз Вудраф раскрывает секреты мотивации //www. Hrgzone. co. Uk 3. Гавкалова Н. Л. Менеджмент персонала: Навчальний посібник. – Харків: Вид. Дім "ІНЖЕК", 2004. – 276 с. 4. Дмитриенко Г. А. Мотивация и оценка персонала. – К.: МАУП, 2002. – 248 с. 5. Колот А. М. Мотивация персонала. – К.: КНЕУ, 2002. – 320 с. 6. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури; [Пер. с англ. – М.: Дело, 1996. – 704 с. 7. Мишурова И. В. Управление мотивацией персонала. – М.: МарТ, 2003. – 216 с. 8. Мурашко М. И. Менеджмент персонала: Навч.-практ. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Тов. "Знання", КОО, 2006. – 312 с. 9. Сладкевич В. П. Мотивационный менеджмент: Курс лекций. – К.: МАУП, 2001. – 168 с. 10. Уткин Э. А. Мотивационный менеджмент / Э. А. Уткин, Т. В. Бутова. – М.: ТЕИС, 2004. – 236 с. 11. Егоршин А. П. Управление персоналом. – 2-е изд. – Н.Новгород: НИМБ, 1999. – 624 с. 12. Куликов Г. Т. Мотивация труда наемных работников. Монография / Отв. ред. Д. П. Богиня. – 2-е изд., перераб. – К.: Институт демограф. и социал. исслед. НАН Украины, 2006. – 244 с. 13. Терминология менеджмента. Словарь / Сост. А. К. Семенов, В. И. Набоков. – М.: Изд.-книготорный центр "Маркетинг", 2002. – 224 с. 14. Комаров Е. И. Современные тенденции в мотивации и стимулировании персонала / Е. И. Комаров, Н. А. Жданкин // Управление персоналом. – 2006. – №23(153). – С. 65 – 69.

*Стаття надійшла до редакції
31.08.2007 р.*

УДК 332.012

Дечко Р. О.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ

The economical development of Ukraine is connected with the economical development of each of its regions. That is why this article is dedicated to the analyse of the industry structure of Donetsk region, that is oriented on using its inner resources.

Перспективи розвитку економіки України як єдиної системи нерозривно пов'язані з розвитком регіонів. Саме тому основною метою на сучасному етапі є концентрація зусиль та наявних ресурсів для розв'язання, в першу чергу, проблем регіонального розвитку.

Розвиток регіону – це комплексний процес змін його економічної, соціальної, екологічної, просторової, політичної та духовної сфер, що в остаточному підсумку приводить до покращення умов життя населення.

Необхідно підкреслити, що вирішенню гострих соціально-економічних проблем регіонів України присвячено багато наукових публікацій, однак у них увага акцентується в основному на диспропорціях у розвитку регіонів і на аналізі їхньої конкурентоспроможної привабливості для розміщення підприємств певних галузей.

Невивченими залишаються питання, що стосуються усунення зазначених диспропорцій і оптимізації соціально-економічних процесів з урахуванням особливостей регіонів, їх галузевої структури та ресурсного забезпечення.

Метою даного дослідження є аналіз галузевої структури Донецької області, зокрема структури промислового виробництва, зорієнтованої на ефективне використання внутрішніх ресурсів.

Соціально-економічний розвиток регіону – це одночасно і об'єктивний процес, що відбувається під впливом історичних, географічних, ресурсних, демографічних та інших факторів, і суб'єктивний, що залежить від впливу управлінських заходів.

Різний рівень розвитку регіонів України обумовлений, насамперед, особливостями кожного з них – виробничою структурою та спеціалізацією, обсягом виробництва і роллю в розвитку країни, чисельністю населення, географічним положенням тощо.

Стратегічні галузеві пріоритети України визначаються багатьма чинниками: постійною потребою в адаптації до змін у світовій економіці, появою новітніх тенденцій науково-технічного прогресу, з одного боку, і необхідністю усунення внутрішніх диспропорцій – з іншого.

Перегляд галузевих пріоритетів будь-якої країни, що визначається потребами її економічного розвитку, знаходить відображення в динаміці міжгалузових пропорцій, перш за все, у співвідношенні між первинним, вторинним і третинним секторами економіки.

Нагальною проблемою для української економіки в сучасних умовах є перегляд колишніх напрямків індустріалізації, а також необхідність прискорення економічного розвитку відповідно до вимог, що висувуються структурними зрушеннями в економіці провідних країн світу. Вітчизняна економіка повинна підвищити, насамперед, ефективність галузей промисловості, які зорієнтовані на внутрішні ресурси, забезпечити їх значну прозорість і динамізм як необхідні умови інтеграції в міжнародний розподіл праці.

Мінерально-сировинна база області є однією з найбільш багатогалузових та розвинутих за обсягами видобутку корисних копалин в Україні. Структура її на 47% складається з паливно-енергетичної сировини (кам'яне вугілля, метан вугільних родовищ, газ), на 25% – з неметалічних корисних копалин, 14% – металічних корисних копалин, 14% – підземних вод. Питома вага Донецької області в масштабах України за запасами і обсягами видобутку цих видів сировини складає від 30 до 90%.

Закріплено динаміку зростання видобутку за основними видами неенергетичної сировини, які забезпечують потреби базових галузей промисловості або користуються попитом на зовнішньому ринку. Загалом видобуток корисних копалин у Донецькій області має наступну структуру (рис. 1).

Наявність у Донецькій області власних паливно-енергетичних і мінерально-сировинних ресурсів, близькість залізничної бази Кривбасу, вихід до моря зумовили формування великого промислового комплексу з високою концентрацією галузей важкої промисловості, створення достатньо розвинутої виробничої, наукової і соціальної інфраструктури та високий ступінь урбанізації населення.

Економічний потенціал області представляють понад 800 промислових підприємств, 13 650 малих підприємств, більше 500 будівельних організацій різноманітної спеціалізації,

472 сільськогосподарських підприємства, 2 272 фермерських господарства.

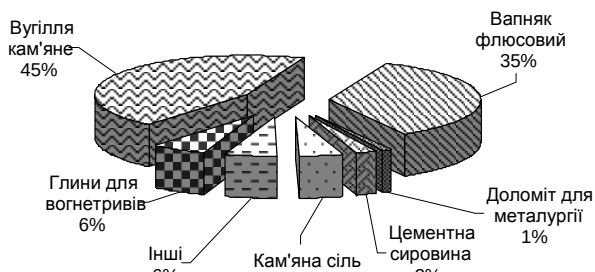

Рис. 1. Структура видобутку корисних копалин у Донецькій області

У структурі валового суспільного продукту області на частку промисловості припадає 62,5%; будівництва – 3,9%; сільського господарства – 4,7%; транспорту і зв'язку – 7,4%; торгівлі і громадського харчування – 5,1%; інших – 16,4%.

Основу економіки складають підприємства вугільної промисловості та металургійного комплексу. В обсязі товарної продукції питома вага металургії складає 53,0%; паливної промисловості – 15,4; електроенергетики – 10,7; машинобудування і металообробки – 7,4; хімічної – 3,4; харчової і переробної промисловості АПК – 3,9%.

На фінансування заходів щодо розвитку промислового комплексу у 2007 році передбачається спрямувати 2 064,0 млн. грн., з них у розвиток металургійного комплексу – 1 606,1 млн. грн., машинобудування – 245,7 млн. грн., хімічної і нафтохімічної промисловості – 190,0 млн. грн., легкої промисловості – 22,2 млн. грн.

При розгляді структурної реорганізації економіки Донецької області необхідно звернути увагу на те, що ця перебудова можлива лише при збереженні повної національної економічної незалежності країни. У сучасних умовах це означає визначення органами державної влади стратегії і тактики розвитку економіки шляхом розробки й реалізації плану відновлення та розвитку, в першу чергу, базових галузей промисловості, які зосереджені саме в східній частині України.

Промисловий потенціал області складає основу господарського комплексу регіону і займає важливе місце в економіці країни. Область забезпечує 25% загальнодержавного обсягу реалізації промислової продукції.

В області видобувається кожна друга тонна вугілля, 88% солі кухонної, виробляється 46% чавуну, 42% готового прокату чорних металів, 54% коксу, чверть труб сталевих, 100% вугільних очисних і прохідницьких комбайнів.

У структурі промисловості області найбільшу питому вагу займають металургійний, паливно-енергетичний та машинобудівний комплекси (рис. 2).

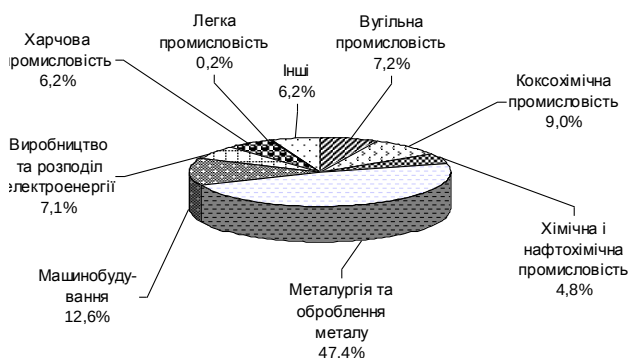

Рис. 2. Структура реалізованої промислової продукції за основними видами діяльності

Останнім часом зростання виробництва забезпечено майже за всіма видами промислової діяльності (таблиця), але найбільше у виробництві полістиролу (на 30,6%), електроенергії (на 15,8%), холодильників побутових (на 10,3%), чавуну (на 8,7%), труб та профілів (на 7,2%), сталі (на 6,6%), питома вага яких у загальному обсязі реалізованої продукції становить майже 75%.

Обсяги промислового виробництва зросли в 17 містах і 7 районах області. Найбільший приріст досягнуто в адміністративно-територіальних одиницях з чисельністю населення понад 50 тис. чол. (від 16,4% до 75,7%).

Таблиця

Виробництво найважливіших видів промислової продукції виробничо-технічного призначення (за номенклатурою, що характеризує спеціалізацію Донецького регіону)

Показник	Одиниця виміру	2004 р.	2005 р.	У % до 2004 р.	2006 р.	У % до 2005 р.
Електроенергія	млн. кВт. год.	22 037,6	22 258,0	101,0	25 766,0	115,8
Вугілля рядове	тис. т	39 562,2	36 239,0	91,6	36 315,0	100,2
Вугілля готове	тис. т	30 500,0	28 060,0	92,0	27 524,0	98,1
Чавун	тис. т	14 190,3	13 750,4	96,9	14 946,8	108,7
Сталь	тис. т	18 139,7	18 121,6	99,9	19 313,0	106,6
Готовий прокат чорних металів	тис. т	9 901,9	9 802,9	99,0	10 158,9	103,6
Кокс та напівкокс з вугілля кам'яного	тис. т	11 883,9	9 423,9	79,3	9 513,5	101,0
Труби, профілі пустотілі з металів чорних	тис. т	531,2	652,8	122,9	699,8	107,2
Добрива мінеральні	тис. т	625,2	635,2	101,6	597,6	94,1
Аміак синтетичний	тис. т	1 260,7	1 381,7	109,6	1 330,9	96,3
Полістирол у первинних формах	тис. т	28,5	25,8	90,4	33,7	130,6
Міло господарське	т	1 839,7	2 123,0	115,4	1 655,0	78,0
Міло туалетне	т	3 826,0	5 651,0	147,7	5 570,0	98,6
Тканини бавовняні	тис. м ²	18 060,2	27 000,0	149,5	21 245,1	78,7
Взуття	тис. пар	629,3	584,0	92,8	515,5	88,3
Вагони магістральні	шт.	9 026,1	8 313,0	92,1	8 736,0	105,1
Прохідницькі комбайни	шт.	111,0	114,0	102,7	54,0	47,4
Очисні комбайни	шт.	107,0	67,0	62,6	42,0	62,7
Холодильники побутові	тис. шт.	847,3	950,7	112,2	1 048,3	110,3
Пральні машини	тис. шт.	190,2	200,3	105,3	154,1	76,9
Плити кухонні газові	тис. шт.	406,0	511,5	126,0	519,2	101,5

Але в 11 містах і 8 районах відбулось скорочення обсягів виробництва, найбільше в адміністративно-територіальних одиницях з чисельністю населення менше 50 тис. чол. (від 15,1% до 33,8%).

Іншим найважливішим напрямком структурної реорганізації є розробка і швидке здійснення плану відновлення й розвитку легкої та харчової промисловостей, виробництва споживчих товарів тривалого користування, а також машинобудування для цих галузей і сільського господарства.

Потреба в нарощуванні індустріального та технологічного потенціалу підвищує значущість й інших галузей, що формують базу технічного переозброєння, зокрема машинобудування.

Досить нерівномірно розвивається в Україні металургія – галузь важкої індустрії, що виконує важливу роль у формуванні промислового потенціалу. Певну роль тут відіграло скорочення питомого споживання металу у зв'язку із застосуванням нових конструкційних матеріалів: пластмас та інших заміників. Проте металургійна промисловість, як і багато інших галузей, стоїть перед необхідністю серйозної структурної перебудови.

При всій значущості вдосконалення промислових структур невідмінною умовою соціально-економічного прогресу є також розширення і модернізація сфери послуг. Її роль у структурній перебудові господарства визначається високою питомою вагою в сукупному валовому внутрішньому продукті країни. Слід відзначити, що в загальнодержавному обсязі вироблених послуг Донецька область займає третє місце. У структурі цієї галузі найбільша питома вага припадає на послуги транспорту (37,1%), пошти і зв'язку (21,7%), операції з нерухомістю (7,5%). Підвищення ролі сфери послуг в економіці спостерігається у всіх регіонах України, в тому числі і в Донецькій області. Ця тенденція відображає об'єктивні потреби соціально-економічної модернізації суспільства.

Таким чином, сучасний стан соціально-економічного розвитку Донецького регіону свідчить про те, що при розробленні програми його оздоровлення й структурної перебудови необхідно не лише враховувати оптимальне використання ресурсної бази регіону, а й забезпечити оптимальну галузеву структуру. Реструктуризація економічного розвитку при цьому, в першу чергу, має передбачити відновлення базових галузей промисловості на новій технічній основі, забезпечення ефективної роботи промислових і сільськогосподарських підприємств та інших сфер діяльності.

Соціально орієнтований розвиток багатофункціонального Донецького регіону на основі стійкого поліпшення якості життя населення надасть сприятливі економічні умови для життя та активізації підприємницької діяльності.

Література: 1. Бараник З. П. Методичні підходи до оцінювання функціонування регіонів країни за станом соціально-економічного розвитку // Економіка та держава. – 2006. – №5. – С. 56 – 59. 2. Волинець В. В. Шляхи удосконалення галузевої структури економіки України // Економіка та держава. – 2006. – №8. – С. 32 – 34. 3. Карлова О. А. Актуальні проблеми соціально-економічного оздоровлення міст // Економіка та держава. – 2006. – №8. – С. 35 – 37. 4. Карлова О. А. Програмно-цільові методи в управлінні соціальною сферою регіону / О. А. Карлова, В. В. Величко // Економіка та держава. – 2005. – №12. – С. 74 – 77. 5. Таршина О. С. Формування державної соціально-економічної політики в Україні // Економіка та держава. – 2006. – №3. – С. 63 – 65. 6. Черевко О. В. Управління соціально-економічним розвитком регіону на стратегічних засадах // Економіка та держава. – 2006. – №9. – С. 57 – 59.

УДК 330.131.7

Попкова К. О.

ВИЯВЛЕННЯ ПОТЕНЦІЙНИХ ІНВЕТОРІВ В УМОВАХ РИЗИКУ

In the article the approach to potential investors exposure is offered allowing to take into account their own priorities and risk propensity on the basis of capital utility by the exponential function constructing.

Для ефективного розвитку економіки країни в цілому та окремих її господарчих об'єктів в умовах відсутності власних коштів велика увага приділяється залученню капіталу як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів.

При прийнятті рішень щодо інвестування інвестори вирішують чимало завдань, одним з яких є аналіз інвестиційного клімату країни, в яку він прагне вкладати свій капітал.

Проведений аналіз інвестиційного клімату показав, що за останні роки економічний розвиток України характеризується позитивною динамікою ВВП, обсягу прямих іноземних інвестицій, сальдо зовнішньоекономічної діяльності, доходів населення тощо, але темпи їх зростання значно нижче аналогічних показників країн з розвинутою економікою, що значно стримує приток капіталу. Несприятливим для залучення інвестицій залишається політичне та соціальне становище України тощо [1].

Слід зазначити, що не завжди несприятливий інвестиційний клімат стримує приток капіталу інвесторів. Окрім оцінки інвестиційного потенціалу та ризику країни, слід визначити привабливість рішення щодо інвестування в умовах ризику для окремих інвесторів шляхом урахування їх власних пріоритетів та особистого ставлення до зміни певних показників, що дозволить оцінити ступінь їх зацікавленості об'єктом інвестування і виявити потенційних інвесторів.

Переважаюча більшість фахівців з питання визначення привабливості рішень в умовах ризику пропонує використовувати для її оцінки максимінний і максимаксний критерії та функцію корисності [2 – 5]. При застосуванні максиміного коефіцієнта визначаються максимальні витрати, які може понести інвестор у разі прийняття певного рішення. Тобто даний показник визначає песимістичний сценарій інвестування. Максимінний коефіцієнт урахує лише максимальні витрати, але не оцінює можливість отримання максимального прибутку, що є суттєвим недоліком даного методу. Максимаксний критерій, у свою чергу, дозволяє визначити максимальний прибуток від інвестиційної діяльності, але не враховує можливі витрати, що вказує на недосконалість даного підходу до оцінки привабливості рішень, які приймаються в умовах невизначеності.

Оцінка корисності ліквідує недоліки попередніх методів і дозволяє врахувати особисте ставлення інвестора до ризику (інвестор уникає ризиків, він налаштований або нейтральний до нього) шляхом визначення максимальних витрат та прибутку.

Метою статті є розробка методичного підходу до виявлення потенційних інвесторів в умовах ризику на підставі визначення корисності капіталу шляхом побудови експоненціальної функції.

Існує два підходи до визначення корисності: застосування методу еквівалентної лотереї та побудова експоненціальної функції. Перший метод визначення корисності заснований на серії виборів інвестора між гарантованим та випадковим прибутками. Даний підхід більш точний, але досить трудомісткий і потребує певних знань з теорії вірогідності.